

Heidi Lettoiärvi
1.4.2022

Ympäristöministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö VN/5401/2022

POP-jätteen tunnistusopas

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Oppaassa on todettu jätteiden tuottajan, välittäjän, kerääjän, kuljettajan, vastaanottajan ja käsittelijän velvollisuus tunnistaa POP-jätteet. Opas painottaa kaikkien jätehuoltoketjussa toimivien itsenäistä velvollisuutta jätteiden tunnistamisessa mm. toteamalla, että *"kaikkien jätehuoltoketjussa toimivien jätteen haltijoiden tulisi omassa toiminnassaan pyrkiä tunnistamaan POP-jätteet mahdollisimman tarkoin, .."*. Tämän ohella oppaassa on painotettu jätteen tuottajan ja vastaanottajan tunnistamisvelvollisuutta. Opas toteaa, että *"ensisijaisesti jätteen tuottajan tulisi selvittää, onko kyseessä POP-jäte, ja mitä POP-yhdisteitä jäte sisältää"* sekä *"kun jäte siirtyy jätteen vastaanottajan haltuun, on jätteen vastaanottajan omalta osaltaan selvítettävä, onko kyseessä POP-jäte."*

Jätehuoltoketjua koskeva periaate on sinällään ymmärrettävä jätelain selvilläolovelvollisuuden kannalta. Käytännössä oppaan toteuttaminen kirjaimellisesti toisi kuitenkin tarpeettomia ja merkittäviä viiveitä ja kustannuksia jätehuoltoketjuun.

Periaatteena tulisi olla, että kun jätteen laatu on kertaalleen selvitetty tai tullaan selvittämään, ei ketjun muiden toimijoiden tarvitse selvittää laatua. Tieto jätteen koostumuksesta pitää liikkua ketjun läpi, mikä toteuttaa selvilläolovelvollisuuden. On siis tarpeetonta todentaa jätteen laatu useaan kertaan tilanteessa, jossa jätteen laatu POP-pitoisuuden osalta ei ole voi muuttua.

Energia-alalla tämä tilanne koskee jätepolttoaineen vastaanottoa. Polttolaitoksella jätepolttoaineet siirtyvät suoraan tai hyvin lyhyen varastoinnin jälkeen polttoon. Jäte vastaanotetaan yhdyskuntajätettä käsittelevillä polttolaitoksilla bunkkeriin, jossa sitä on sekoitettava käsittelyprosessin tasaisten olosuhteiden varmistamiseksi. Kierrätyspolttoaineita (RDF/SRF) voidaan syöttää kattilaan myös siilon kautta. Polton massat ovat valtavia; vastaanotetut volyymit voivat olla laitoksen koosta riippuen useista kymmenistä yli sataan kuormaan päivässä. Mahdollisten POP-jätteiden tunnistaminen ja seuraaminen (kuten jätteen seulominen tai yksittäisten kappaleiden poistaminen vastaanotosta) on käytännössä mahdotonta. Sekajätteestä on myös vaikea ottaa edustavaa näytettä POP-pitoisuuksien analysoimiseksi. Lisäksi analysoitu jäte-erä olisi kuitenkin jo poltettu ennen analyysitulosten valmistumista.

Jätepolttoaineen laadusta sovitaan polttoaineen toimittajan kanssa. Vastaanotto perustuu jätteen lajittelun luotettavuuteen ja/tai toimitussopimukseen. Käytännössä polttolaitoksella ei ole mahdollisuutta polttoaineen POP-pitoisuuksien selvittämiseen. **ET näkee, että tunnistamisvelvollisuus tulee voida sopimuksella siirtää jätteen toimittajalle** tällaisessa tilanteessa. Jäte voidaan vastaanottaa polttolaitoksille jätteen kerääjältä tai toimittajalta, joka ammattimaisesti tuottaa jätepolttoainetta ympäristöluvitetussa laitoksessa. Joka

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

tapauksessa jätehuoltoketjussa on useita vaiheita ennen polttolaitoksia, jossa voidaan mm. eri laadunvarmistuksen keinoin ennaltaehkäistä POP-jätteen päätymistä väärin fraktioihin.

Huomionarvoista on myös se, että jätepolttoainetta hyödyntävät laitokset ovat tyypillisesti luvitettu vain tavanomaisen jätteen polttoon (tietyissä laitoksissa on lupa hyödyntää tiettyjä vaarallisia jätteitä). Näin ollen POP-jätteen vastaanotto ja hyödyntäminen ei ole ympäristöluvan mukaan luvallista.

Tässä tilanteessa on myös kohtuutonta kirjaimellisesti soveltaa oppaassa esitettyä varovaisuusperiaatetta. Periaatteen mukaan mahdollisesti POP-yhdisteitä sisältävää jätettä tulee kohdella POP-jätteenä, kun jätteen haltijalla ei ole *"tarkempaa tietoa POP-yhdisteiden esiintymisestä"* tai *"jätteen käsittelijä ei ole saanut jätteen haltijalta tarvittavia tietoja jätteen sisältämistä POP-yhdisteistä"*. Joidenkin jätepolttoaineiden voidaan katsoa mahdollisesti sisältävän POP-yhdisteitä, mutta niitä ei edellä kuvatusti ole polttolaitoksella mahdollista kohdella POP-jätteenä. Oppaassa tulee tämäkin osalta viitata mahdollisuuteen siirtää vastuu sopimuksella jätepolttoaineen toimittajalle.

Opas ei selkeästi tunnista hyväksyttäväksi menettelyä, jossa vastuu jätteestä ja sen mahdollisesti sisältämistä POP-yhdisteistä siirretään jätteen tuottajalta jätteen vastaanottajalle/käsittelijälle. Joissain tilanteissa jätteen tuottajan voi olla helpompaa siirtää jäte POP-jätteenä käsiteltäväksi, kuin selvittää itse jätteen POP-pitoisuus. Energia-alalla tämä voi koskea esimerkiksi vanhojen kondensaattoreiden öljyjä, sammutusvaahtoja sekä väkeviä harjoituksissa tai todellisissa tilanteissa syntyviä sammutusjätevesiä. Tällaisessa järjestelyssä jätteen toimittamista koskevassa sopimuksessa huomioidaan jätteen mahdolliset käsittelykustannukset POP-jätteenä. Tällä on kuitenkin kustannuksia nostava vaikutus ja todellinen POP-jätteen määrä jää selvittämättä.